СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 215. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 14 вересня, 1934. VOL. XLII. No. 215. Jersey City, N. J., Friday, September 14, 1934. THREE CENTS.

СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ТРОХ СТЕЙТАХ

ВАШИНГТОН. — Страйк робітників ткалень зазначився в середу новим вибухом заворушень.

У містах Вунсакет і Сейсвил, в стейті Ровд Айленд, Національна Ґвардія стріляла на товпу, що машерувала містом, розбиваючи вікна крамниць, обкидаючи камінням поліційні авта та „боси". Від пострілів упало 4 людей. Один з них, Леон Рует, знаходиться в критичнім стані. Поліційний комішенер просив стейтовий уряд скріпити відділи поліції.

Коло міста Бедфорд, Пенсилвенія, впав літак, котрим везено слізні бомби з Питсбурга до Провіденс, в стейті Ровд Айленд, для вжитку проти страйкарів. Летун згинув на місці.

У місті Нориставн, Пенсилвенія, прийшло до поважних заворушень серед страйкуючих робітників, зібраних під фабрикою підприємства Джеймс Лі енд Сонс. Перевернено два автомобілі, котрими привезено спеціяльних сторожів для фабрики. В бійці ранено трох робітників.

Ткальняних фабрик у стейтах Мейн, Конетикот і Місісіпі стережуть війська Національної Ґвардії. До міста Ґастонія, в стейті Норт Каролайна, вислано ще 1,700 жовнірів для охорони ткалень перед страйкарами.

Іменована президентом Рузвелтом рада для розсліду ткальняного страйку признала, що її заходи довести до віддання справи розємному судови не повелись, бо підприємці не хочуть згодитися на ніякий розємний суд. Рада не думає покидати своїх заходів для полагодження страйку. Нові пляни будуть подані в найближчих днях.

СЛІДСТВО НАД ПОЖАРОМ КОРАБЛЯ РОЗКРИВАЄ НОВІ СКАНДАЛИ.

НЮ ЙОРК. — Перед інспекторами кораблів ставали на зізнання в середу радієві оператори корабля „Моро Кесл", що погорів на океані минулої суботи. З зізнань головного оператора Джорджа Роджерса і його помічника Джорджа Аланії виходить, що команда корабля відкладала висилку радієвого апелю допомоги до останньої хвилі та що остаточно оператори вислали клич помочі на власну руку, коли вогонь уже дійшов до радієвої кімнати.

Ще більше сензаційний оборот узяла справа на слідстві, яке веде велика лава присяжних суддів федерального суду. На вістку, що Джордж Роджерс, головний радієвий оператор, зізнав перед радою корабельних інспекторів про сварку між капітаном Вилмотом та помічником радієвого оператора, Аланією, та що капітан назвав Аланію небезпечним агітатором і мстивою людиною, суд постановив вглянути в причини смерти капітана Вилмота.

Перші донесення про знайдення на румовищах корабля „Моро Кесл" неткненого вогнем тіла капітана Вилмота показалися не зовсім точними. Тіло знайдено, але воно звуглене пожаром. Проте хеміки федерального уряду на запит суду запевняють, що при помочі хемічного розсліду звугленого тіла можна ствердити, чи небіщик не помер від отруї. Радієвого оператора Аланію задержано як „матеріяльного" свідка; суд установив на нього кавцію в сумі 3,000 долярів, а коли він кавції зложити не міг, його задержано в арешті.

ПОЖАР ВАНТАЖНОГО КОРАБЛЯ.

БАЛЬБОА (Каналова смуга). — На британськім вантажнім кораблі „Бреднерн", що виїхав звідси в дорогу до Японії з бавовною, фосфатами й загальним ладунком, викрито пожар, як корабель виплив на повне море. Корабель чим скорше завернувся до порту.

Радієва депеша з корабля не просить помочі, з чого вносять, що корабельна команда опанувала вогонь.

Загально звертає увагу факт, що за останніх 5 днів це вже третій корабель занявся на Карібськім морю.

ВІДКРИЛИ ЖЕРЕЛА ІМУНІТЕТУ ПРОТИ РАКА.

КЛІВЛЕНД (Огайо). — На зборах Американського Хемічного Товариства прочитано ще одну працю про хемічне відкриття, важне для здоровля людини. Лікарі Мекдоналд, Шродер і їх співробітники в лябораторіях для розсліду рака в медичній школі Пенсилвенійського університету відкрили, що в печінці знаходяться хемічні субстанції, котрі захоронюють людину перед занедужанням на недугу рака.

Субстанцію названо фосфотазом. Його головна функція полягає на розкладанню цукру в тілі. Щоби дати тілу імунітет проти рака, людина мусить мати багато цього фосфотазу в своїй печінці. Вчені вже давно знали про фосфота, але не догадувалися ще звязку між ним і боротьбою тіла проти рака.

СТРАШНА СТАТИСТИКА.

(УП) В Парижі появилася книжка Есад Бея про ҐПУ, яка розкриває тайни тої установи та вказує на ту ролю, яку ця установа відограє в революціонізуванні всього світа. З книжки недвозначно виходить, що ҐПУ — це меч світової революції. Не дармо її Москалі так бережуть і не ліквідують, а лише перемінюють назву, спершу з чека на ҐПУ, а тепер на внутрішній комісаріят. Паризька газета „Матен", описуючи московсько-большевицькі звірства, цитує подану в книжці статистику ҐПУ за роки 1917 до 1923. Числа ці говорять самі за себе. Коментарів до них не треба.

Ця московська установа покарала смертю: 25 епископів, 1,215 священиків, 6,575 учителів, 8,800 лікарів, 54,850 старшин, 260,000 стрільців, 10,500 поліцаїв, 48,000 жандармів, 19,850 урядовців, 344,250 умових працьовників, 815,000 селян і 192,000 робітників. Все це лише за роки 1917—1923. Що між укаранними смертю було найбільше українського селянства та робітництва, це не улягає ніякому сумнівови, бож трудно допустити, щоб Москалі вбивали самі своїх людей.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА В ПРАКТИЦІ.

(УП) Большевики нахвалюються в цілому світі своєю національною політикою, якої другої нема в світі (в це всі вірять). Тимчасом показується, що з тією політикою не так то добре. Одна московська газета пише, нпр., що в ставропільськім полку зорганізовано аж тепер перший національний чуваський хор, а думають дальше організувати першу струнну орхестру. При цьому відомо, що Чуваші є автономною областю. Добра та автономія, коли аж тепер, як автономії й самостійности зноситься, реклямується перший чуваський національний хор. Цікаво, як виглядали інші автономні добродійства з ласки Москви, коли досі не було хору.

ЩУРІ ВЕЛИКІ ШКІДНИКИ.

В кожному місті і в кожній оселі жиє більше щурів ніж людей. Щурі множаться незвичайно скоро. В часі трох літ може одна пара щурів мати 200 тисяч потомків. Кождий щур мусить щось їсти. Особливо у млинах роблять щурі правдиві спустошення. Колиб можна було обчислити все збіжє, яке зїдають щурі, то нема сумніву, що це винеслоб тисячі вагонів збіжа й муки річно. Ще більшу шкоду роблять людям щурі тим, що розносять ріжні пошесті й недуги. Серед звірят розносять вони пошесть чуми й тифу. Новіші наукові досліди виказують, що щурі серед людей поширюють сухоти й недуги рака.

ДЖМІЛЬ ПЕРЕВЕРТАЄ АВТО.

З Парижа до Фонтенебльо їхало авто. В авті сидів пан Сюг і його дружина. Наraз передітає джміль поuід ніс пані Сюг; перелякана дама відсkочила з остраху; її чоловік, не знаючи у чому річ, випустив на мить керму з руки; авто перевернулось, зачіпленe об дерево. Жінка вбита, чоловік тяжко ранений.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА ДО КАЛЕНДАРЯ НА РІК 1935.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $22.00; половина $12.00; чверть $7.50. Перша й остання сторона в части оголошень по $28.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то понесить кошт виготовлення такої кліші з фотографії то значить, що його оголошення буде стільки дорожче коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 вересня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (коли який кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких не будеться поміщувати у календарі), хотілиби, аби їх фотографії були поміщені в календарі на 1935 рік, зволять їх присилати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 вересня б. р. Рівночасно проситься присилати з фотографією чек або моні-одер, виписаний на імя „Свободи" на суму $8.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

РИБНИЙ ПРИМУС.

Уряд стейту Ріо Ґранде до Сул (Бразилія) видав оригінальний декрет, який наказує всім ресторанам подавати обовязково до столу і рибу, щоб таким чином збільшити її консумцію. Риби мусять бути бразилійського походження. Також військо мусить споживати рибу бодай раз на тиждень, кожна особа 400 грамів.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОЇЗД З ОДНИМ ПАСАЖИРОМ.

До прикордонної стації Нарви в Естонії приїхав большевицький поїзд тільки з одним пасажиром, а саме з аташе французької амбасади у Москві, кап. Діпеном. Діпен виїхав на відпустку з Москви, але його придержали большевики на прикордонній стації Ямбург. Щойно гострий протест та інтервенція французького амбасадора помогли, і большевики вислали кап. Діпена спеціяльним поїздом до Естонії.

ПЕРША ШКОЛА ПІЛЬОТІВ НА БІЛОРУСІ.

(УП) З Мінська доносять, що там мають вnедовзі відкрити першу білоруську школу пільотів. Досі там такої школи не було, хоч Білорусь нібито рахують самостійною союзною републикою в московській федерації. Добра то самостійність, коли ще досі не відкрито там летунської школи. Тай не диво. Замісць Білорусів вчили досі літати Москалів, і є здогад, що у Мінську будуть вчитися лише Москалі. Білорусів до науки літання не допустять.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ-ЧЕРВОНОАРМІЙЦІВ.

(УП) Командування Української Військової Округи зорганізувало недавно зізд українських письменників-червоноармійців, на якому зявилося 70 людей, переважно військових журналістів та пропагандистів. Редактор Щербина виголосив доклад про військову літературу, яка виховувала вояків на добрих оборонців „пролетарської вітчини". Деякі письменники активної служби заповіли на найближчий час опублікування спеціяльних творів і поем про червону армію, її командний склад. В зізді взяли участь і Москалі. Зізд виказав потребу посиленої пропаганди в армії з огляду на небезпеку недалекої війни. Недвозначно вказувалося також на те, що тепер треба вояків виховувати більше в дусі патріотизму до „атечества". Рівночасно відзивалися голоси за те, щоби військову пресу повернути більше в бік фахової військової підготовки і залишити на задному пляні так зване „політпросвещеніє", себто комунізм. Стверджено також при цьому, що червона військова література й до сьогодні не має творів, які моглиб одушевляти борців червоної армії. Все, що було путнього в тій области, відкинено через те, що зовнішньою формою ті твори відповідали нібu приписаним вимогам, одначе по дусі були націоналістичними. З того видно, що не легко письменникам написати щось путнього в московськім дусі й українською мовою. Зізд доручив кождому письменникові зокрема повести посилену роботу серед новопокликаних.

ВИТРЕВАЛІ КОМАРІ.

Пруденотопольська „Праця" пише: Дивна річ, що ті наші бразилійські комарі „пернелонгос" такі витревалі на зимно, що навіть у зимі не дають чоловікови спокою. Як отвориш на ніч вікно в кімнаті, то в ночі не зможеш від них обігнатися. Геть покусають тобі лице й руки!

ТАЄМНИЧІ ДІЯМАНТИ.

Англійський учений А. Кляйтон відкрив новий, незнаний досі рід діямантів. Перелітаючи літаком над Лібійською пустинею, мусів він причалити в одній незнаний оазі. Там відкрив він у піску новий, незнаний рід самоцвіту. По ошліфуванню дає він чудовий жовтий блиск, що перевищає всі інші самоцвіти. Камінь названо „космічним діямантом". Професор Кляйтон організує велику виправу в пустиню, щоби відкрити, чи „космічні діяманти" виступають у більших скількостях.

ДЕ ВАЛЕРА ПРОТИ ЗАКУЛІСОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЛІЗІ НАЦІЙ

ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ ПРОТИ ПОСИЛКИ ЗАПРОШЕННЯ РОСІЇ ВСТУПИТИ В ЛІГУ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — На пленарному засіданню Ліґи Націй виступив премієр-міністер Ірляндії, Де Валера, в справі приняття совітської Росії до Ліґи Націй. Де Валера говорив, що він рішучо осуджує спосіб, у який стараються втягнути до Ліґи Націй Росію. Питання приняття Росії має обговорюватись отверто на пленумі Ліґи Націй, а не на ріжних приватних конференціях у готелях, як це поробиться тепер. Кожний член Ліґи Націй має право й повинен мати можливість сказати своє слово, а не слухати лише того, що вже ухвалено по ріжних закамарках на „приватних нарадах".

Зокрема щодо приняття Росії, то Де Валера стоїть на тому, що Росія повинна сама внести аплікацію, як це робили інші держави, які зпочатку не були членами Ліґи Націй, а не чекати запрошення від Ліґи Націй. Крім того Де Валера стоїть на тому, що від Росії треба вимагати зобовязання допустити в себе свободу віри й не переслідувати релігій. Це Росія приобіцяла супроти американських горожан, коли добивалася визнання її Злученими Державами. Виступ Де Валери порушив ту „гармонію", яку так старанно налагоджував Барту й інші сторонники приняття Росії до Ліґи Націй, хоч цей виступ не спинить приняття Росії.

В переговорах телефоном з Чехословаччини Літвінов висловив французькому міністрови Барту незадоволення, що не зааранжовано триюмфального приняття Росії до Ліґи Націй, як це Барту прирікав був Літвінову.

В Лізі Націй виступав австрійський канцлер Шушніґ і хоч промова його була змістовна, то вона не зробила великого враження, бо він виявив себе не таким промовцем, яким був Дольфус.

НОВІ ВИМОГИ ЯПОНІЇ.

МОСКВА (СССР). — Японсько-російські відносини далі залишаються головною темою всіх газет. Газети обвинувачують Японію в допущенню, а то й організації бандитських нападів на Східньо-Китайську залізницю в Манчуку, щоб мати притоку до тіснішої контролі залізниці. Крім того такі напади, обнижають значіння й вартість залізниці та руйнують її, тому, мовляв, лекше буде „купити" її від Росії.

Тут кружляють чутки, що Японія готова запропонувати Росії зробити невтральну смугу здовж манчуцько-сибірського кордону. Для того Японці мають відвести свої війська на 25 миль від кордону й те саме малиб зробити большевики. Годі тепер сказати, чим скінчиться японсько-російський спір на Далекому Сході, але можна ствердити, що ситуація там дуже напружена й не видно її полекшення.

ҐРЕКИ БЕРУТЬСЯ ДО ЖИДІВ.

СОФІЯ (Болгарія). — Усе жидівство затривожене вістками, що визначний ґрецький політик і довголітній премієр, Венізельос, заявив, що в Сальоніках та в районі цього міста будуть вжиті певні репресії проти Жидів. Жиди пояснюють це тим, що на останніх виборах у Сальоніках вони голосували на противників Венізельоса.

ГІТЛЕР ГОВОРИТЬ ПРО МИРОЛЮБНІСТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина). — У президентській палаті Гітлер, в характері голови держави, вперше приймав чужинецьких послів. На приняттю він заявив, що головним напрямом його політики буде всіми силами підтримувати мир і спокій в Европі.

Витаючи Гітлера в імені всіх послів, папський нунцій взивав його до мирного співжиття й кооперації з іншими державами. Вся церемонія мала виключно офіційний характер з типовими промовами на такий випадок.

УГОРЩИНА І ЮГОСЛАВІЯ ПІДПИСАЛИ ДОГОВІР.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Між урядом Югославії й Угорщини підписано торговельний договір, який буде всилі до кінця 1935 року. В дипльоматичних колах цьому договорові надають значіння як започаткування налагодження добросусідських відносин між цими двома державами.

ВМЕРЛА „БАБКА РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ".

ПРАГА (Чехословаччина). — На фармі бувшого члена російської державної думи, Архангельського, вмерла стара російська революціонерка, Катерина Брешковська. З огляду на її старий вік, 90 літ, вона останніми часами була глухою й мало що бачила.

Брешковська походила з України, з Чернигівщини, й замолоду віддалася справі приготовлення в Росії революції. За це вона була двічі на засланню в Сибірі підчас царату. З приходом до власти большевиків, ратуючись від їх переслідування й нового заслання, вона змушена була тікати за кордон.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗПРИВОДУ ОДНОГО ВБИВСТВА

Вчора подали ми з рідного краю голос, пересланий нам визначним громадським діячем, в якім обговорено справу вбивства Івана Бабія, директора української ґімназії у Львові. Вбивства доконав молодий студент Савчук, про котрого пишуть, що був членом Орґанізації Українських Націоналістів.

Коли людина вбиває людину, то це не є нормальним, а виїмковим і траґічним явищем. Колиж Українець вбиває Українця, то це є ще траґічнішою для нас справою, особливо тоді, коли це відбувається на тлі політичнім, коли йде не про якусь особисту пімсту чи наживу, а про допомогу народній справі, про допомогу визволенню нашого народу з ярма окупантів. Бо з того боку треба глядіти на вбивство директора Бабія.

Нема дива, що та подія потрясла нашим громадянством. І природно, що піднялися в сій справі голоси з ріжних боків. І не диво, що заговорив у тій справі митрополит, як голова української католицької церкви під Польщею.

Наш орґан не є висловом ніякої терористичної ґрупи. І ми не пропаґуємо ніякого терору. Ми тільки обстоюємо це, що коли трапляються на наших землях під окупантами терористичні виступи з українського боку, то це не є виною Українців, ні української молоді, а тільки природнім вислідом екстермінаційної політики окупантів. Ми не відмовляємо слова тим, що є за всяку ціну проти терору як такого. Ми не дивуємося тим, що бояться за будуче молоді, якщо її втягається зі шкільної лавки до терористичних виступів. І ми хочемо теж увійти в положення церковного голови, коли йому від імени церкви, котра проповідує „Не вбивай", приходиться забирати слово в справі вбивства. Але питаємо себе:

Що це все має спільного з тим, щоби з ноторичного хруня, котрого вбито за непатріотичне поведення, робити по смерти „найліпшого патріота, заслуженого громадянина, знаменитого педаґоґа, знаного й ціненого всіми приятеля, опікуна й добродія української молоді"? І як можна нам холодно й розважно говорити про такий випадок і витягати з нього відповідні консеквенції чи поправки в нашім народнім життю, коли мається до діла з упідленням нації перед ворогом і самим собою? Оттаке упідлення не дає навіть змоги тим, що радіб допомогти ввести у такі справи певні корективи, ставити в один ряд з тими, що виголошують похвали в честь того, кому за хрунівську, протиукраїнську роботу Польща справляє похорон на державний кошт. Бо це останнє є куди більшою шкодою ніж такі терористичні акти, проти яких підносяться сумніви чи протести.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛІЗМУ — РАТУНОК ЕВРОПИ

Недавно появилась у Німеччині брошура під повищим наголовком автора Л. Павлєра, яка цікава тим для Українця, що обговорює доволі широко в рамцях поставленої теми теж справу української державности. Книжка обіймає собою 8 листів, писаних до: Швайцарця, Француза, Англійця, Мадяра, Українця, Італійця, Москаля і Чеха. Автор накреслює в популярному унятті образ нинішньої Европи переможців і переможених, і образ будучої Европи, Европи націоналізму, та шляхи до її здійснення. Український лист звучить (у скороченні) так:

Любий Друже Андрію!

Ти жалівся нераз на те, що Ти, Українець, мусиш жити на вигнанні в Празі, і Твої докори й жалі проти нинішньої Польщі ніколи не вмовкали. В глибині Твоєї душі розгорялась ненависть, коли Ти думав про зневагу, яку Тобі заподіяно. Тебе як інтеліґента арештовано, побито до крови, знищено твоє скупеньке майно і зруйновано Твою екзистенцію. Решту того, що ми звикли називати „життям", Ти вратував утечею до Праги, щоби тут тепер голодувати.

Разом із Тобою страждають у польськім ярмі кругло 5 (?) міліонів Українців і 1.5 міл. Білорусинів. Їм відмовляється найпримітивніших культурних і політичних прав.

Може останньо діждався Ти певної надолуги, стрінувши на празькому бруку колишнього польського премієра Вітоса, який утік з Польщі і який тепер також мусить почувати, що щастя — це проблєматична річ, і що політика є дуже змінлива.

Це правда, що Поляки нічого не навчились під царським ярмом і що першими вчинками їхньої молодої свободи, добутої до того тільки завдяки німецько-австрійській перемозі над Росією, було відорвати частини Німеччини, Литви й України та гнобити їх усіми методами модерних шикан. Формальна „охорона меншин" під ґарантією каварняного стола Союза Націй є тільки успокоюючою піґулкою для европейської совісти, але на практиці вона не варта зломаного гроша.

Цікаво, що ці брутальні способи денаціоналізації бачимо майже в усіх „освободжених" молодих націй у середній і східній Европі. Ти стрінеш їх таксамо у відношенні Чехів до Словаків і закарпатських Українців, як у поступованні Сербів супроти Македонців і Хорватів, отже Славян проти Славян, не згадуючи вже расово-чужих національних меншин у цих державах. Причина цього лежить у територіяльному, імперіялістичному голоді могутности, який виказали відповідальні політики епохи оснування держав у 1919 р. і який був опанований одною тільки журою: вчинити нову державу по можности великою й багатою на матеріяльні засоби. В глибині серця наставлені матеріялістично-ліберально, вони віддавались облудній надії, що чужонаціональне населення їхніх держав задоволиться матеріяльним добробутом та зречеться всякого власного національного життя. Це був по суті жидівсько-марксівський світогляд: „Де мені добре поводиться, там моя вітчина". А для своєї власної національности визнали нові керманичі держав виключне право імперіялістичного шовінізму, яке під прикрасою національних фраз не вагалось відбирати права меншинам.

Такто дістала Польща коридор Висли, який роздер Німеччину на дві частині — ідіотична розвязка, викомбінувана у Версаю. Тут, любий Андрію, кладемо палець у найбільше заогнену рану Европи. Чи час вилікує її у якій небудь формі, це для нас невідоме. Але ми мусимо глядіти на положення так, як воно є. В історії бувають теж дари Данайців. Нова Польща є нині теж таким данайським подарунком для тих, що живуть у ній із гордо піднесеною головою.

А ми, політичні експоненти нової ґенерації в забуреній Европі, ми тягаємось без відпочинку здовж і поперек континенту: Словаки втікають до Австрії, Хорвати до Угорщини, Українці до Чехословаччини, Німці зі Судетів і свідомі Німці з Австрії до Німеччини. І так відбувається, непомітно для широкої публики, процес, який матиме рішаючі наслідки для будучности.

Ми бунтівники проти „порядку" Европи, установленого при помочі „будівничого всіх світів" у Версаю, бунтівники проти систем у, державах, які розпучливо бороняться проти наших непозбутніх, льоґічних прав і на яких загибіль ми ждемо, щоби могти свобідно відітхнути.

Ми знаємо й віримо в те непохитно: завтра належить до нас! Ми проходимо крізь високу школу політичного життя, щоби бачити зі зовні, як не треба буде колись чинити, бо ми відчуваємо похибки на власному тілі. Жити свобідно так, щоб іншим дати свобідно жити; це коштуватиме ще багато крови і сліз, заки Европа дійде до такого погляду.

Молоді славянські й румунська нації, які нині одинокі зазнають свободи коштом нас усіх, бояться, що втратилиб свою свободу, коли би послугувалися політичним розумом.

Нема в нас сили вияснити тим апостолам шовінізму, що вони належать до европейської сімї не як упривілейовані, але як рівноправні члени і що націоналізм, який спирається на расово-біольоґічному світогляді, бачить у гнобленні чужого національного орґанізму тільки нестерпне обтяження власних, звязаних тим робом національних сил.

Може відповідальні вдають лише дурних, бо вони у свойому обмеженому розумі бачать тільки вчора і вигідніше є зрештою держатися того, що вже існує, хоч би воно й було фальшиве, головно в зовнішній політиці й у відносинах народів між собою.

Та нація має більшу силу й запевнену будучність у якої є цілковита внутрішня замкнутість і державна однородність. Господарські огляди мають другорядне значіння, бо що за національною перебудовою Европи наступить і господарська у виді митної й господарської єдности з одною монетарною основою, — це ясне для нас від давна.

В новій Европі не буде геґемонії політики, спертої на тяжко опанцирені армії, а геґемонія духа, який порядкує і розбудовує. А цього духа бояться сучасні так тому, бо з ним годі заключати союз. Він перемагає собою і для себе!

Наші державні мужі вчорашнього дня забувають або ще не зрозуміли, що культура, техніка й цивілізація почінили в останніх десятках років величезні поступи, що анальфабети стали інтеліґентами, що росте натиск популяційних проблєм і що світ переживає перелім усіх цінностей.

Ми маємо від 1918 року тревалу революцію, яка виступає тільки в інших формах, ніж це можна вичитати в підручниках історії, але ми відчуваємо її відрухи. Адже кітлує й остальний світ: протягається жовтий схід, будиться орієнт, чорна частина світа зєдиниться під проводом нового Магді, Мароко, Єгипет, Абисинія, — це перші симптоми; твориться Панамерика, Росія збирає сили, проснулася татарва.

Чи існує ще наша перевага білої раси, яку ми через безмежне розшматування виставили на загладу? Ще одна, дві ґенерації і ми мусітимемо напружити всі наші европейські сили до найвищого ступня, щоб охоронити взагалі власну голову в Европі, не говорячи про те, щоби ми змогли сповнити наше арійське післанництво у світі.

Віриш у те, щоби змогли нас охоронити тоді спорохнілі кости нинішніх державних мужів, або що зможуть стати прапорами наших визвольних змагань. пожовклі договори 1919 року?

Образ, який виринає перед очима душі у свойому вражаючому траґізмі, побачимо ми, або покоління після нас, не як глядачі, а як актори кривавої дійсности.

Задивлені у власний пуп, малі держави, для яких існує тільки еґоїстичний горизонт великоманії, бачать німецьку небезпеку, фашистівську небезпеку, династичну небезпеку і — що найбільше — ще комуністичну небезпеку, але не бачать світової небезпеки для Европи і наших арійсько-християнських цінностей; небезпеки, яку мусять принести найближчих 50 років.

Нас, любий Андрію, навчили думати горе та нужда і загострили наші змисли. Нам не шкодить, що европейський вітер насвистався нам біля вух; ми здобули собі погляд на річ зізовні навнутр і навпаки, та витягнули свої висновки.

А інших, які не хочуть заглянути правді в вічі і нас переслідують, ми змусимо без милосердя колись зрозуміти цю правду, бо тут іде про **ціле.**

Стільки автор у листі до Українця. Українську проблєму в соборному мірнику порушує автор, щоправда, доволі коротко, в листі до московського ґенерала. Скритикувавши всі інтервенційні пляни московської еміґрації, як теж надії тієїж еміґрації на відбудову „єдиної неділимої", автор твердить, що єдиною справою, яка активізує на міжнародньому полі питання сходу Европи взагалі, є українські державницькі змагання. „Наразі гнобить вправді Польща — пише автор — пробуджений рух своєї української іреденти, але по тому боці східнього кордону живуть 30 міліонів Українців і спільні взаємини є тут живіші, ніж багато людей припускає. Балтійські прибережні держави перші здійснили ідею національних однородних держав. Ми жалїємо, що Україна не мала сили після відходу німецької армії викути собі власними руками таку саму долю й утвердити свою національну свободу.

„Росія, така, як Ви її знали, належить до минулого! Петербурська диплььоматія зперед війни гадала, що можна жити з двома душами в грудях. Внутрішня душа казала їй холодно поборювати всі автономні, національні змагання своїх балтійських, польського й українського народу; а зовнішня душа мріяла про освободження славянських націй від дунайської монархії, мріяла про улюблену ідею панславізму. На цьому загинула дипльоматична подвійна душа, бо тільки правда остається: правдивий націоналізм".

Вартість книжки Павлера для пропаганди української справи велика, головно тому що вона задля своєї популярности призначена для масового читача, а далі, що її написав чужинець. — (УП).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ВЕЛИКА ВТЕЧА ВІД БОРОТЬБИ.

Появився по анґлійськи життепис бельґійського кардинала Мерсієра. Читачі знаходять там багато вимовних доказів, що це була велика людина. Лондонський ліберальний тижневик „Обзервер" бачить великість кардинала передовсім у тому, що він був вільний від упереджень. Доказ цього дав Мерсіє цим, що, будучи професором теольоґії, не хотів брати участи в боротьбі між теольоґією й наукою.

„Дайте мені майстрів", говорив Мерсіє, „які вміють викладати релігію науково, а науку релігійно".

ВЕЛИКА УЧАСТЬ У БОРОТЬБІ.

Каже „Обзервер", що кардинал доказав свою великість іншим разом своєю участю в боротьбі.

Підчас наїзду Німеччини на Бельґію кардинал міг спокійно уникати всяких клопотів, заглибившися в молитві й релігійних розважаннях".

Замісць цього кардинал вмішувався в боротьбу та виступав в обороні рідної Бельґії, скільки разів армія наїзників кривдила його нарід. Ні обіцянки ласки, ні погрози не змінили його політики.

Цим він заслужив собі на пошанівок навіть у людей з інших церков.

РЕЛІҐІЯ И КРІЗА.

Перегляд проповідей, виголошених минулої неділі в церквах Ню Йорку, поданий ріжними американськими газетами, показує понад усякий сумнів рішучу тенденцію обговорювати на проповідях у церквах важні суспільні питання. Багато проповідників і священиків взяли собі за тему теперішній страйк ткальняних робітників. Інші говорили про наближаючуся війну. Ще інші порушували справу націоналізму, соціялізму, радикалізму, індивідуалізму, мілітаризму.

Церкви вже не говорять про засади віри загально, але примінюють ці засади практично до конкретних питань людського життя: Як віруючому чоловікови поставитися до страйку? Як йому поводитися на випадок війни? Як йому відноситися до імперіялістичного націоналізму?

НАША „ВІЧНА ЖЕБРАНИНА" І ЖИДІВСЬКА ЖЕРТВЕННІСТЬ.

З нагоди жидівського Нового Року жидівські орґанізації видали до американських Жидів заклик збирати допомогу для Жидів, що потребують помочі в Німеччині й інших краях світа.

У нас часто говориться про потребу наслідування Жидів щодо їх жертвенности, а потім говориться проти „вічної жебранини на край".

У нас при „вічній жебранині" ми ще ніколи не зібрали на рік більше як сто тисяч. Орґанізація „Юнайтид Джуїш Апіл" хоче зібрати в синаґоґах Америки 3 міліони долярів.

МОЖЕ БИ ЦЕ ПОМОГЛО?

У муринській церкві питається проповідник, чи не хоче хто, щоби за нього зібрані вірні помолилися. Джовнс встає: „Я прошу такої молитви. Я великий грішник: дуже розкидаю грішми".

Проповідник: „Помолимося за брата Джовнса, щоби не розкидав грішми, — але аж по колєкті".

Р. Гр...

КАНТИСТА ДУША

(Оповідання).

(1)

Старенький скупар, Семен Маланич, був найбільшим богачем в селі. Хоч богач і бездітний вдовець, був на гріш більше лакомий, ніж неодин такий, котрий щойно зачинає доробльятися. Через лакімство він заарендував право полювання в громаді. Сам не полював, лиш за гроші позволяв полювати ріжним панам з міста. Такі мисливі з міста, звичайно недільні, платили Маланичеви за днину. Не багато се приносило, та всетаки більше, як арендний чинш за право полювання.

Щоби таких мисливих, що платили, мати якнайбільше, Маланич мусів поборювати клусівництво, яке винищувало звірину. Тих клусівників було в селі чимало, та найнебезпечніший був. Сава Станько. Він був небезпечний тому, бо знав, куди який звір піде. Як Станько пішов на засідку, то з пустими руками ніколи не вертався. Неначе заяць, цап чи дик сам звістив його, Станька, що там або там, у сій або тій годині й мінуті буде дожидати мисливого.

Станько тому знав таке, бо полював уже тоді, коли ще був малим хлопчиною. Тоді він наставляв сіти, капкани, сильця. Коли підріс, пристарався рушницю і став з нею ходити. Як довго вже Станько полював так, не платячи за право полювання, ніхто не знав, бо в селі ніхто не годен був сказати, який вік Станька. Люди казали, що він старший як Маланич. Виглядає молодшим, бо має здоровішу кров, не сердиться ніколи і не журиться вічно грішми так, як Маланич. Хоч коло Станька нераз було дуже круто, хоч бідував, то все був веселий, з бесіди своєї все жартував.

Маланич знав, що Станько виловлює і вистрілює йому звірину. Полював Станько на заяці Маланича, то Маланич полював на Станька. Як спіймав його на горячім, або дістав докази, що Станько прогрішився проти права полювання, то арешт не минув старого клусівника.

Станькови знов поховзлася нога, і він пішов до арешту, як люди казали, святкувати там свої вісімдесяті уродини. Чи саме тоді справді прийшов його вісімдесятий рік, бо той, що рахував собі сімдесять і девять років, казав, що він від Станька молодший роком. Сидіти в арешті не було для Сави Станька ніяким нещастям, ні великою прикрістю. Для нього був се добре заслужений і пожаданий відпочинок після праці, яка в його недозволеній мисливській професії більше виснажувала душу як тіло.

І не була се ніяка нечесть сидіти за зайчика, бож се не крадіж, а полювання. Застрілення зайчика без дозволу власника полювання крадіжем звав тільки той, що полювання заарендував, і панські суди. Люди казали, що тільки кінь, корова, вівця, свиня, курка, гуска, качка, тощо, мають свого пана. Дика звірина, казали люди, є нічия, хіба що божа і того, хто її вполює. Хоч би хто за заяці чи серни цілий свій вік пересидів у кримінали, то люди від нього не відверталися.

Сим разом Маланич своїм доносом до жандармерії прислужився Станькови так, що за одного заяця суд вліпив йому шість тижнів арешту. Троха забагчато, погадав собі Станько, та йому пояснили, що непоправним грішникам за кождим разом побільшають кару.

Була се зима. Станько відсидів свою кару і в полудне вернувся до села. Пообідавши дома, пішов просто до коршми. Казав поставити перед собою фляшину з горівкою і чарочку. Пакав люльку, час до часу вихиляючи чарочку горівочки.

Дивлячися на нього, не легко було виміркувати його вік. Станько мав залізне здоровля і зуб часу не мав на нього такої сили, яку має на людей з підлим здоровлям. Був невисокий, плечистий, кремезний хлоп з круглим товстим лицем. Голився звичайно лиш раз на місяць, тому те лице було в більшій частині неначе сильно спотреблена щітка. Ще не вилисів, а мав голову зрідка щетинясту. Його очи були сильно рухливі, бистрі, погляд хитрий.

Коли Станько вихиляв пяту чарочку, до коршми увійшов Семен Маланич. Сей був дві голови вищий, зате половину вужчий і худий. Кромі Жида, Станька і Маланича, в коршмі не було нікого. Маланич пустився до стола, за яким сидів Станько.

Маланич іще не знав, що Станько вже вийшов з арешту. Побачивши за столом того, що на його донос відпокутував заяця півторамісячним арештом, Маланич троха затрівожився. Потерпав, що Станько за свій арешт пімститься. Подався взад і відвернувся, щоби відійти.

— Ти не пізнав мене? — гукнув до нього Станько, та голосом цілком приязним. — Чи я так не до пізнання змінився за тих пару тижнів? Ми так довго не бачилися, що випадало би бодай на хвилиночку присістися.

У Маланича душа була на рамени, та він погадав собі, що як не прийме тих приязних запросин, то Станько розсердиться і зробить яку бучу. Поволи, кахикаючи, приступив до стола, присівся до Станька і сказав дати собі чвертку меду.

— Що коло тебе чувати? — спитав. — Здоровий?

— Не скажу, що дуже. Мені якось не теє. В ногах ломота, дихавиця душить.

— Ти справді виглядаєш неначе сім голодних років! — сказав Станько жалісним голосом і став Маланичеви ліпше приглядатися.

Маланич хорував на ріжні вигадані хороби. Про яку хоробу вчув, то зараз знайшов її у себе. Про всі ті хороби любив балакати, бо надіявся почути добрі ліки на них. Дуже не любив, коли балачка зійшла на вмирання. Замітка Станька стрівожила його. Він спитав:

— Ти справді гадаєш, що зі мною вже так далеко?

Станько відповів супокійно, поволи цідячи слово за словом:

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПИЯТИКА — НАШЕ НЕЩАСТЯ.

(Образки з одної громади).

Подам кілька дійсних подій, які сталися в нашій громаді в останнім часі, не подаючи ні імени громади, ні інтересованих осіб.

1.

Один член У. Н. Союза пішов з „оборонцем" на склянку пива. Той другий, підпивши собі добре, так побив першого, що він утратив память і треба було його потім відвезти до дому божевільних.

2.

„Н. Н." прийшов до дому в нетверезім стані, позасував двері й вікна, відчинив ґаз і хотів им себе задушити. Надійшов син, почав добуватися до хати, скалічив собі при тім руку, але батька застав іще живого та відставив його до шпиталю. Тепер ещасний іще мусить відповідати за свій учинок перед законом.

3.

На весілю в одних громадян гості собі здорово підпили, а потім здорово побилися, наносячи неславу собі й молодій парі. Замісць гарно забавитися і зібрати збірку на якусь ціль та подати про це до часопису на памятку, приходиться подати хіба те, що порозбивали собі голови.

4.

Два наші чоловіки зійшлися в сальоні й так собі підпили, що аж ножі вхопили і порізали себе. Поліція відставила одного до тюрми, а другого до шпиталю.

ЛИХОЛІТТЯ УКРАЇНИ

(Вірш, присланий з Галичини).

Гей, хто у світі пробуває,
Що у краю дієсь, всього не знає.
Не можу я всього подати:
Рука не може всього списати.
Які у нас є достатки...
Землі у наших по дві латки
Й осади польські більш гідні,
Бо по трицять моргів рівні.

Дістали „земе жизне
В заслугем для ойчизни".
В Мазовшу їм не стало,
То „креси" їм роздали.
Роздали „креси всходне",
„Би святла несть походне"
Через „повшехне шкулкі,
Стшелецке звйонзкі і косцюлкі".

Бо піде мале до школи,
То рідного ніщо ніколи,
Й росте не зерно, а полова;
Така у нас тепер є школа.
Й борців за землю рідну
„Стшельци" могили розкидають
Й побідженим у бою
Спочинок відбирають.

Доми освітні без вікон,
Пропали без культури,
А „косцюлкі, кулка й домечкі"
Свобідно взносять мури.
І відступників у нас не брак.
На що їх — я не знаю.
Бо звідки тільки взять панів,
Щоб взяли їх на льокаїв?

Добро, аж гук гуде!...
Такі у нас достатки,
Що коморник все забере
„За давне податкі".
Дай маєтковий й ґрунтовий,
Дороговий й нумеровий,
Собачий також заплати,
За сміття, саджу й комин.

Нездібний в війську син служити,
Плати податок, пане!
Не оженивсь, бо землі нема,
Плати таксамо, хаме!
Хоч землю нашу прадідівську
Плугами ворог крає,
З землі тої рідний син
Лиш горе й злидні має.

Скажеш слово не на час,
Пожалься, милий Боже,
То занімієш раз на все
І доктор не поможе.
Послів маємо тут також,
Боронять, що й казати...
Покажесь в час виборів раз,
Та більше не видати.

Політика також у нас
Пішла на добрі тори:
Провід в багно застряг
І тягне чужі шори.
Побило лихо нас!
Тільки з чиєї ласки
Тих міліонів десятки,
Роздертих в чотири части?

Побило лихо нас!
Тільки з чиєї ласки
Й Вілсон нам постарався
З Америки-нанашки.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КРОМПТОН, Р. АЙ.

Дещо про роботу молоді.

Давно вже не споминається на сторінках цього часопису про громадське життя кромптонської громади, зорганізованої в Клюб Українського Національного Танку.

Симпатики й несимпатики цього клюбу мабуть уже думають, що громадське життя в цьому, колись діяльному, молодечому кружку завмерло.

Може би воно так і сталося, як би не чужинці, а особливо ті, що шанують все гарне в мистецтві. Не забули вони і про наш чудовий український танок.

Минулої весни молодіж клюбу була запрошена на прикрасу свята закінчення шкільного року в Род Айленд Стейт Каледж, Кінгстон, Р. Ай.

Запрошували її також в недовгім часі по виступі в каледж і американські організації в інші місцевости, як Іст Ґрініч та Ґрініч. А ще в суботу, 25. серпня, знову були запрошені на „Савт Кінгстон'с Олд Гом Вік Селебрейшен". В годині 3.30 пополудня наша молодіж мала нагоду пописатися перед 3,000 людей, як про це пише „Ді Провіденс Сондей Джорнал" дня 26-го серпня 1934.

Тисячі очей любувалися красою нашого народного строю, а тисячі рук оплескували виконавців українського танку. Ними були: Григорій Гудима, студент Род Айленд Стейт Каледж; Меріон Шелест та Петро Кравчук, абсольвент В. Варвік Гай Скул; Ольга Модь, Марія Лободяк, Ольга і Катерина Шелест, Марія і Катерина Дячун, Катерина Шило, Володимир і Анна Москалик (Марія Дячун є головою клюбу). По закінченню півгодинної програми до мене, як інструктора танцюристів, підійшла одна дама і ввічливо запитала мене:

„Скажіть мені, будь ласка, як це могло бути, що я, проживаючи роки у Відні, столиці колишньої Австро-Угорщини, ані разу не бачила нічого подібного? Адже ця частина України належала до Австрії"!

Я їй відповів, що цей танок плекався й плекається на селах у Карпатах і на просторих степах Великої України. Я їй також пояснив, що в сучасний мент і Відени любуються красою українського мистецтва — танком, музикою та піснею, про що сучасні віденські часописи пишуть часто.

Не вспіли ми приїхати до Кромптон, як п. Василь Федорович заявив, щоби діти по домах не розходились, бо хтось до нього телефонував у справі українського танку. Виявилося, що пані Дурфі з Матонок, Р. Ай. (тасама, що я давав їй маленьку інформацію) захотіла зробити несподіванку своїм гостям, що зіхались до її дому витати її чоловіка з днем уродин.

В годині 9.15 увечір ми були на місці призначення. Ввічливо нас зустріли господарі дому, пан і пані Дурфі, та представили нас своїм гостям. Було їх щось тридцять осіб, всі люди інтелігентні, що займають вищі місця в американському суспільному життю. На широкому подвірю та на свіжому повітрі танцюристи виконали всі танки укладу В. Авраменка, після чого господарі запросили нас до господи, де ми засіли разом з гостями за столи, повні всяких напитків та перекусок. Так забавились ми до 11. години в ночі.

В часі приватних розмов мені й молодим танцюристам приходилося давати ріжні пояснення в справі танку, а також про змагання українського народу здобути й тепер. Були такі, що говорили; що це для них зовсім новина, а знайшовся один старий пан (Німець з походження), що говорив мені, що то „Рошен денс", бо він колись щось подібне бачив у Росії; але коли я йому розповів коротко ввесь перебіг визвольного руху України, то тоді він мені сказав: „Я вам дуже дякую, бо я дещо нового довідався".

Шановні читачі мабуть запитають мене, навіщо це я все розповідаю, цеж таке звичайне явище.

Але я скажу, що це не звичайне явище, а діло великої ваги, бо наша молодіж робить велику національну роботу, а старші громадяни, замісць допомогти й заохотити молодіж, роблять навпаки. Не можуть вони погодитися між собою в політичних поглядах, та що незгоду стараються вщепити й дітям, бож знайшлись такі, що вже через таку ріжницю в поглядах перестали посилати дітей до клюбу. А діти за три роки спільної праці в клюбі так зжилися, що таке явище убийчо ділає на них.

Не можу описати того жалю, що охопив моє серце, коли одного разу в часі проби українського танку хлопчина 8 років розплакався і заявив мені, як інструкторови, що він без Оленки не буде танцювати, що він любить тільки з нею гуляти. Дивиться на мене заплаканими очима та питається, чому батьки не пускають Оленки на пробу.

Хібаж я можу втиснути в його діточу голову, яка ріжниця між організацією Оборони України й Організацією Державного Відродження України?

Схаменіться, Українці Кромптону! (чи може іще де таке робиться?). Подумайте, що говорите, та що вартніше: чи спокій та згода й любов між дітьми, чи якісь ріжниці між вашими партіями?

Залишіть сварку та возьміться до чогось вартнішого. Удосконалюйте себе в політичних поглядах, але не сваріться і сварки не передавайте на діти.

Не залишайте по собі пекла в спадщину (по собі) дітям, а залишіть щось таке, за що би вас спадкоємці споминали добрим словом.

За двацять років перебування в Кромптоні, ви не спромоглися до цього часу ні на маленький Народний Дім, а все через сварку.

Діти за три роки своїми виступами придбали до своєї каси коло $500. Не забували й за Рідний Край.

Навіть отим виступом у суботу вони придбали $40, бо у Вейкфілд за виступ одержали $25 та ті ввічливі господарі, крім гостини дали ще $15. Отже бачите, діти мають початок матеріяльний, а ви їм допоможіть та побудуйте для дітей Народний Дім, то і самі будете мати свій куток, а то до цього часу тиняєтесь по чужих галях.

Забудьмо вчорашню сварку та зачнім сьогодні пожиточну народню працю без огляду на релігійні чи політичні переконання. Хай наш клич буде: Україна понад усе!

І. Шило.

ЩО РОБЛЯТЬ ОГОЛОШЕННЯ.

Коли хтось починає оголошуватись,
Хтось починає купувати;
Коли хтось починає купувати,
Хтось починає продавати;
Коли хтось починає продавати,
Хтось починає виробляти;
Коли хтось починає виробляти,
Хтось починає працювати;
Коли хтось починає працювати,
Хтось починає заробляти;
Коли хтось починає заробляти,
Хтось починає купувати.

Це є ланцюх слів, так би сказати, без кінця. Коли якийсь торговець не оголошується постійно, то він тимсамим ломить ланки в цьому безконечному ланцюху:

Колиб наші бизнесмени оголошувались у своїх часописах (а не в чужих) постійно, то певно наше громадянство знало би більше про них і тоді не булоб непотрібних нарікань, що ми не купуємо у своїх, або не підпираємо своїх бизнесменів, а тільки йдемо до чужих. Отже через оголошування в своїх часописах ми не тільки підпираємо самі себе, але також даємо знати про себе, що в такому й такому місті є український бизнесмен, до якого Українці повинні заходити по всякі закупи. Інші нації так роблять, що перше йдуть до свого, а коли не можуть дістати у своїй крамниці того, що їм потрібне, то щойно тоді йдуть до чужого. Отже і ми, Українці, повинні таксамо робити, що першенство мають свої українські бизнесмени, а тільки в дуже конечному випадку йти до інших. І колиб ми це робили, то можемо бути певні, що наші бизнесмени не мусять покладати надії на інших народностей. Ми певні, що тоді і наші бизнесмени змушувалиб компанії, які їм продають свої продукти, оголошуватися в наших часописах. Таким способом ми моглиб дати своїй пресі ліпше забезпечення, а преса зі своєї сторони моглаб краще на своїх сторінках реклямувати своїх бизнесменів і таких, що піддержують її.

Адміністрація „Свободи".

ЧИ НЕ ТАК БУЛО?

Чи за плугом не ходили,
Не гонили пасти?
Чи не пекли бараболі,
Ґли без омасти?

Чи в ріці ми не купались,
Не лапали риби?
Чи не впились на Андрея,
Не вибили шиби?

Чи на полю не сіяли,
Не ходили жати?
Не колядували грімко
На Різдвяні Свята?

Чи „сіяти" не ходили
Від хати до хати?
Чи може ми не любили
У церкві співати?

Чи байки не повідали,
Як де посходились?
Чи не бились кулаками,
Як де посварились?

„Гей там на горі Січ іде"
Чи ми не співали?
Чи про Тараса Шевченка
Ми всі не читали?

На весілля не ходили,
Дівчат не любили?
Чи не були ми веселі,
Як те все робили?

Браття милі, як повернемсь
До Рідного Краю,
То знов всі будем веселі,
Так, як в самім раю!

Дмитро Горбайчук.

БІЙ КОТА З ГАДЮКОЮ.

У Мостарі (головне місто в Герцеговині) в огороді одного готелю кіт надибав гадюку, на яку кинувся з усією силою. Кіт ухопив гадюку зубами під шийку, а гадюка розпучливо обвинулася довкола кота та стискала його. Всеж кіт показався сильнішим і гадюка мусіла здатись а кіт відгриз їй голову.

ЗІ СПОРТУ.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й.

Українська бейзбилова дружина, заснована і фінансована в 1929 р. заходами Українсько Американського Горожанського Клюбу, закінчила сьогорічний сезон з великим успіхом. Українська спортова молодь осягнула багато побід. Рекорд сезону виказує 24 побід, 10 програних і 3 розіграних. Тим чином наша дружина вибилася на передове місце в тих місцевостях і стейтах, що є в нашім сусідстві. Осягнено теж двома наворотами побіду над польською бейзболовою дружиною з Когос, Н. Й., яка вибилася на визначне місце в стейті. Наша дружина є одинокою українською бейзболевою дружиною на просторі яких 35 миль. Нам здається, що булоб дуже добре, колиб такі дружини зорганізовано теж у Трой, Когос, Амстердам, Ютіка і т. д. Бо таким чином ми моглиб зорганізувати потім дуже легко Стейтову Українську; Бейзболову Лігу.

Старше покоління Українців з Вотервліт дуже дбає про організацію молоді. Для цеї цілі зорганізовано Спортовий і Товариський Клюб, який числить уже 55 членів. Урядниками Клюбу є: Йосиф Ренц, предс.; Міссис Ольга Свота і Ал. Шеремета, заст. предс.; Юлія Урбан, секретарка; Г. Ковальчик, касієр. Дорадна Рада: Л. Завіський і П. Ковальчик.

Беремося також до заснування футболевої дружини. У вересні влаштовуємо баль в Українській Галі, з якого дохід піде на підготовку бейзболової дружини на наступний сезон.

Г. Ковальчик.

КУБАНСЬКІ КОЗАКИ В БОСНІЇ.

Неделько Суботич помістив у загребському щоденнику „Грватска Стража" фейлетон „У купалішту Кісеяку" (В купелевому місці Кіселяку). Там між іншим пише про наших кубанських козаків, що на еміграції тяжко працюють на хліб.

„Козаки-втікачі на сусідній поляні посеред молодої кукурузи, фасолі та соняшників показують перед численним народом ріжні карколомні штуки на своїх зручних конях. Опісля козаки уставилися в коло, танцюють, співають, бють у літаври. Співають, та душа їх плаче за рідним краєм, за погашеними домашніми вогнищами, а хліб заробляють музикою та співом".

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45 ц.
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75 ц.
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50 ц.
Мала Історія України, І. Крипякевича	15 ц.
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75 ц.
Малий Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35 ц.
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колесси	75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський	35 ц.
Збірник Народніх Пісень в укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів. Зладив Філярет Колесса	25 ц.
Співаймо, збірничок пісень на два голоси для шкільної молоді. На весняне свято пісні. Зладив Ф. Колесса	15 ц.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	$1.50
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в мягкій шкіряній оправі	1.85
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полотняній оправі	1.00
ВІРУЮ, новий український молитовник в чорній полотняній оправі	.75
СИНОЧОК в шкіряній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.80
СИНОЧОК в білій кавчуковій оправі з образцем по середині. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.90
ГОСТИНЕЦЬ в полотняній оправі	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в білій кавчуковій оправі з образцем по середині	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в чорній шкіряній мягкій оправі	1.35

Повищі молитовники є друковані звичайним друком, не церковним.

Замовлення разом з належитістю слати на адресу:

SVOBODA. P. O. Box 346. JERSEY CITY, N. J.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

UKRAINIAN AFFAIRS IN AMERICA

WORK OF THE UKRAINIAN YOUTH IN CLEVELAND

Much has been written about Ukrainian Youth activities in the larger cities of the United States. Cleveland has remained in the background during this ballyhoo. This has probably been due to the backwardness of the Cleveland Youth in writing and talking about itself. But Cleveland Youth has not been idle. Prominent Ukrainians who have visited many Ukrainian Youth centers agree that the Cleveland Youth ranks among the best of the larger cities. I wish to take this opportunity to enlighten Ukrainians of the activities of the Ukrainian Youth in Cleveland.

In July 1932, a dancing was organized. Mr. John Kohut, one of our dancers acting as instructor and a few our parents are responsible for the capable leadership that has put this school at the top of Mr. Avramenko's list of schools. This group has sponsored picnics, balls, plays, and other Ukrainian affairs. Money earned in these enterprises helped to pay for costumes and for expenses to the World's Fair, where the group took part in the Ukrainian activities. Our representation was larger than any other city outside of Chicago. Space does not permit writing of all work done by this youth.

In March 1934, Mr. Kohut with the help of a few members of the branch O.D.W.U No. 8 (The Organization for the Rebirth of Ukraine, organized the Young Ukrainian Nationalist (Y. U. N.) branch. He is responsible for the progress that the Y. U. N. has made. For the four months, before the rest of the Executive Board was selected, he directed the organization with only the help of Ann Trusz, Recording Secretary. During this time the organization was outfitted with uniforms. (One of the first of such organization to have uniforms and the first to have uniforms for both boys and girls).

On the 4th of July a great festival was sponsored by this organization. On this day the members of the Y. U. N. took a pledge before an organizer and delegate from Europe, Mr. O. Hrebivsky. We are now planning a great Youth's Day in September. Being interested in the progress of the Ukrainian Youth's League of N. A. we sent two delegates, John Kohut and Joe Zerucha, to attend the Congress in New York.

I believe that if all Ukrainian Youth were organizing and did this sort of work, the Ukrainian nationality would be taking one real step closer to the reality of an independent Ukrainia.

STEPHEN FEDAK,
Cleveland, Ohio.

THE UKRAINIAN NATIONALIST DAY IN THE EAST

Thronging Belvedere Park on September 9, 1934, at least one thousand people appeared at the festival which was sponsored by the New York branches of ODWU (Organization for the Rebirth of Ukraine).

About fifty young men and women, garbed in the official uniforms of the ODWU, left a pleasant and memorable impression upon the minds of those gathered.

The program was a very interesting and entertaining one. There were addresses delivered by Mr. O. Hrybiwsky, Mr. Gregory Herman, Mr. Wasyl Droboty, Mr. Vladimir Cherwatiuk, Mr. Gilligan, Mr. Stephen Droboty. The ODWU choir of New York, under the direction of Prof. Kirichenko, rendered a few Ukrainian selections. A scout drill, under the direction of Father Musiychuk of Passaic, N. J., was greatly appreciated by the spectators.

One of the features of the festival was the election of three Ukrainian beauties in the East. One young lady was selected as the most beautiful in an ODWU uniform—Miss Pauline Myhal of New York. Miss Helene Bellack, also of New York, won the honor of being the most beautiful in a Ukrainian costume. Miss Olga Prokopiak, of Astoria, L. I., won the distinction of being the most beautiful in civilian clothes. The selection of these beauties seemed to be the most exciting item on the program. The Judges were Mr. Hrybiwsky, Mr. Halychyn, and Mr. Murashko.

During the remainder of the day the guests diverted themselves by dancing, singing, and drinking.

By means of the Ukrainian Day the ODWU was able to entertain its guests and at the same time use the proceeds of the affair to aid the Ukrainian Nationalist movement in Europe in its struggle for a free, united and autonomous Ukraine.

STEPHEN W. DROBOTY.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в суботу, 15. вересня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Флїт вул. Це є останній мітінг перед ювилейним святом У. Н. Союза, тому кождий член має прийти і взяти свій тікет на ювилейний концерт та заплатити за нього на мітінгу. Хто з членів хоче взяти участь в ювилейній вечері мусить зголоситись на мітінгу до секретаря фінансового. — Ст. Гладкий, предс.; Гр. Шустикевич, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. вересня, в годині 8мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та вул. Обовязком є кождого члена явитись на означений час, бо є важні справи до вирішення. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої вкладки. Не явившийся на збори член підлягає карі після статута. — Іван Гузар, гол.; Я. Вайнер, рек. секр.; М. Боднар, фін. секр.

ГЕЯСТІНГС ОН ГУДСОН, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 6, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в Тов. Домі, 410 Гербуртон Еве., точно в годині 2-гій пополудни. Проситься всіх членів конечно прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени нехай зволять вирівнати свої залеглі вкладки, щоб опісля не було нарікань, як товариський уряд поступить після статута. Проситься тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, щоб принесли з собою старі грамоти і змінили. — Стефан Коник, предс.; Андрій Вовк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і членкиць, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 16-го вересня, в годині 2-гій пополудни. На цей мітінг мають зійтися всі члени, бо є важні справи до вирішення. Напоминається довгуючих членів, щоби сповнили свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадується тим членам, котрих діти дійшли вже до 18 літ, щоби вписали їх до старших членів, бо довше їх в діточім департаменті тримати не можна. Будемо принимати нових членів і дітей без оплати вступного і оглядин лікаря. — А. Скоципець, предс.; Я. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

Залізничий іспит.

Залізничий комісар: — Що ви робили би, колиб нічю мали серед дороги спинити поїзд?

Залізничник: Я взяв би ліхтарню та давав би червоним склом знак: Стоятн!

— Добре, — каже залізничий радник, — та що ви зробили би насамперед із ліхтарнею?

— Я мусів би її засвітити.

— То зробіть усе так, як ви це робили би на шинах.

Залізничник засвітив ліхтарню, закладає червоне скло та махає на знак: „станути!". В другій руці держить сірники.

Пан радник каже спокійно: „Дуже добре. Тепер згасіть ліхтарню, а мені дайте ці сірники". Залізничник дав йому радо сірники.

Залізничий радник знову питається: „А що ви робили би тепер у такому положенні, колиб ви опинилися в ночі на шинах і мали зупинити поїзд?"

Залізничник сягнув до кишені тай каже добродушно: „В таких випадках маю тут іще одну коробку сірників, одначе її, пане раднику, не дам вам уже!"

Пані (переглядаючи футра): Чи моглаб я це футро носити й на дощі, одначе, щоби йому не зашкодило?

Купець: Ласкава пані, чи ви коли бачили, щоби полярний ведмідь носив парасолю?!

У школі.

— Назви мені якийсь прозорий предмет, — каже учитель.

Ученик: Дірка від ключа, прошу пана професора.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 27. СЕРПНЯ. — УКРАЇНЦІ МУСЯТЬ БУТИ ВІЛЬНИМИ ВІД ПОЛЯКІВ. (45)

8/27

© 1934 by United Feature Syndicate, Inc.

Повернувшися з Берліна до Відня, голова української репрезентації, д-р К. Левицький, мав авдієнцію в канцлера Берхтольда. Канцлер, під впливом тодішньої німецької політики супроти Поляків та Українців, заявив, що Австрія розуміє, що Українці мусять бути вільними від Поляків. На морі почали британські й німецькі кружляки топити ті торговельні кораблі, які їм попадалися та які підозрівали в перевозі воєнних припасів для ворожих армій.

Змушуючи відходити ліве крило антантських армій, Німці захопили місто Ліль без одного стрілу. Французька армія, яка мала боронити це чудове місто, рішила здати його без бою, щоб не зруйнувати його. Захоплення Німцями Ліля відкрило їм шлях до дальших операцій проти антантських військ уже на самому березі англійського каналу. Німці тепер повели операції, розраховані на перешкодження своєчасної англійської допомоги Французам.

Кайзер Вільгельм нагородив „залізним хрестом" свого сина, наслідника престола архикнязя Фридриха Вільгельма, та свого молодшого сина Оскара. В своїм акті нагороди кайзер зазначив, що вони обидва билися дуже відважно. Російська армія вже глибоко вдерлася до Галичини й Буковини, звідки поспішно вивозили геть до Австрії ріжні установи й навіть частинно населення. Австрійська армія не була встані тут витримати сильних ударів російської армії.

Недалеко від Люблина, біля Красноставу, відбувалася завзята баталія між австрійською й російською армією вже три дні. Тут австрійська армія отримала перемогу й російська армія була змушена відходити на фронті 42 миль. Це була перша замітна перемога австрійської армії над російською. Але праве крило цілої австрійської армії відходило назад. В Брюселі Німці почали стягати воєнну контрибуцію з мирного населення.

Нове життя.

— Чи хочете зачати нове життя? — питається оборонець свого клієнта на головній судовій розправі.

— Якжеж ні?! — дивується обвинувачений. — Я вже пять разів виступав під іншим назвищем.